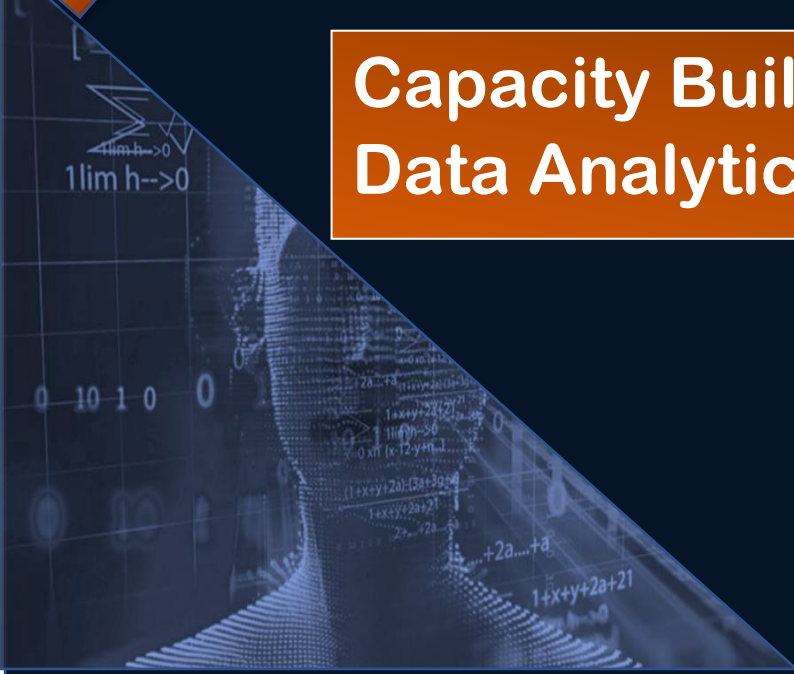

**Capacity Building on AI and
Data Analytics in Cooperative Audit**

วันที่ 3 มีนาคม 2568

อาจารย์เบญจมาศ พงษ์เกษม และคุณชาญวิทย์ รักษาสุข

“ความรุดหน้าทางเทคโนโลยีนำมาซึ่งโอกาสที่หลากหลายกว่าที่ผ่านมา ทว่าเช่นเดียวกับความเสี่ยงทางดิจิทัลและด้านไซเบอร์ ในห้วงเวลาเดียวกันนี้พัฒนาการที่ก้าวกระโดดของ Generative AI ก็ก่อให้เกิดประโยชน์ซึ่งครอบคลุมถึงแนวทางการตรวจสอบบัญชีด้วยเช่นกัน”

ในปัจจุบัน ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีและทางดิจิทัลได้กลายเป็นประเด็นร้อน (Hot Topics) ที่สำคัญสำหรับองค์กรต่าง ๆ ซึ่งดำเนินงานด้านการตรวจสอบ ทั้งนี้สืบเนื่องจากภาวะที่ภาคธุรกิจต่าง ๆ ในปัจจุบันต่างพึ่งพาบทบาทของเทคโนโลยีซึ่งมีความซับซ้อนยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

นอกเหนือจากนี้ จากผลสำรวจในช่วง 12 – 18 เดือนที่ผ่านมา ยังปรากฏให้เห็นถึงความท้าทายต่าง ๆ ในลักษณะคล้ายคลึงกันที่ผู้ตรวจสอบภายในต้องเผชิญ กล่าวคือ ความเสี่ยงทางไซเบอร์ การเปลี่ยนแปลงด้าน IT การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นต้น

ในบรรดาความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีและทางดิจิทัลข้างต้น “ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์” (Cyber Security) ถือเป็นหัวข้อเฉพาะที่ได้รับการกล่าวถึงเป็นอันดับแรก ทั้งในภาคธุรกิจการเงินและภาคธุรกิจที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเงิน ตลอดจนภาคธุรกิจทั่วไปอื่น ๆ

ท่านทั้งหลายอาจตั้งคำถามเพิ่มเติมว่า Cyber Security สำคัญเพียงใด กล่าวได้ว่า ในปัจจุบันภัยคุกคามทางไซเบอร์ถือเป็นหนึ่งในวาระที่สำคัญมากที่สุด เนื่องด้วยภัยคุกคามมีความสลับซับซ้อนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นผลให้องค์กรจำนวนมากประสบความยากลำบากในการรักษาความปลอดภัยโครงสร้างพื้นฐานสำคัญและข้อมูลเมื่อเผชิญการโจมตีทางไซเบอร์ (Cyber Attack) อันจำแนกหมวดหมู่หลักได้ดังต่อไปนี้

1. การโจมตีผ่านรูปแบบ Ransomware ที่แพร่หลายและสะดวกยิ่งขึ้น
2. การโจมตีโดยอาศัยปัญญาประดิษฐ์ (AI-powered) ซึ่งยากต่อการตรวจจับ
3. การโจมตีห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ซึ่งมุ่งเป้าไปยังลูกค้าและผู้รับบริการจากต้นสังกัด
4. การโจมตีทางไซเบอร์ที่สนับสนุนโดยรัฐบาล ท่ามกลางภาวะขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics)

จากการหารือภายในที่ประชุมผู้บริหารระดับสูงปรากฏความเห็นว่ ภัยคุกคามทางไซเบอร์ได้กลายเป็นวาระในเชิงบริหาร โดยนอกจากจะสร้างปัญหาให้กับฝ่ายจัดการเชิงเทคนิคแล้วนั้น ยังบั่นทอนชื่อเสียงองค์กร มาตรฐานกำกับดูแลตามกฎหมาย รวมไปถึงแผนกลยุทธ์ทางธุรกิจ ด้วยเหตุนี้หน่วยงานกำกับดูแลทั่วโลกจึงได้ประกาศใช้กฎระเบียบที่เข้มงวดขึ้น อาทิ PDPA GDPR พ.ร.บ. ไซเบอร์ฯ เป็นต้น

จากปัจจัยข้างต้นภูมิทัศน์ทางไซเบอร์ในปัจจุบันจึงปรากฏลักษณะสำคัญ ได้แก่ ภัยคุกคามข้ามชาติเพิ่มสูงขึ้นผ่านการปฏิบัติการอย่างเชี่ยวชาญและเกื้อหนุนด้วยทรัพยากรจำนวนมาก เพื่อหวังผลทางการเมืองและเศรษฐกิจเป็นสำคัญ กอปรกับปรากฏการณ์เปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล (Digital Transformation) ที่ภาคธุรกิจต่าง ๆ เปรอะบางยิ่งขึ้นจากการพึ่งพาเทคโนโลยีอย่างมากเพื่อเชื่อมต่อระบบและข้อมูลให้ทั่วถึงกัน การโจมตีที่แทรกซึมถึงอุปกรณ์ IoT ระบบ Cloud และโทรศัพท์มือถือ ฉะนั้นองค์กรต่าง ๆ ต้องประพฤติตามกฎระเบียบและมาตรฐานความปลอดภัยทางไซเบอร์และข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อหลีกเลี่ยงบทลงโทษและสร้างความเชื่อมั่น

ทั้งนี้ AI แสดงบทบาทสำคัญทั้งในฐานะเครื่องมือขับเคลื่อนการโจมตีฯ เช่นเดียวกับกลไกป้องกันการโจมตีฯ ในแง่หนึ่ง อาชญากรอาจอาศัยเทคโนโลยีล้ำสมัยที่ขับเคลื่อนด้วย AI อย่าง Machine Learning และ Automation เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ พร้อมทั้งคิดค้นกลยุทธ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอในการเจาะจุดอ่อนของระบบและพฤติกรรมประมาททั่วไปของบุคคลผู้ใช้งาน ขณะที่ผู้ป้องกันระบบสามารถอาศัย AI ในการประเมินระดับวุฒิภาวะทางไซเบอร์ เทียบเคียงกับมาตรฐานทางอุตสาหกรรมที่เป็นที่ยอมรับ พร้อม ๆ กับกำลังบุคคลของตนที่สามารถดำเนินการเชิงรุก ทดลองแฮ็กและโจมตีระบบเสมือนจริง (Red Teaming & Pen Testing) เพื่อถอดบทเรียนบริหารความเสี่ยง เช่นเดียวกับประเมินเครื่องมือรักษาความปลอดภัยต่าง ๆ และทบทวนวัฒนธรรมความปลอดภัยในหมู่บุคลากรให้ทราบถึงบทบาทของตนในการจัดการความเสี่ยง

การสร้างข้อได้เปรียบด้านการแข่งขันถือเป็นหนึ่งแรกผลักดันให้บรรดาองค์กรมุ่ง “พลิกโฉมทางดิจิทัล” โดยมุ่งเน้นปรับปรุงระบบ ใช้เทคโนโลยีใหม่ และเปลี่ยนแปลงกระบวนการดำเนินงาน ขณะเดียวกันการตรวจสอบภายในยังเน้นประเมินความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน ด้านการเงิน และการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ทั้งนี้เพื่อคงไว้เพียงแต่ข้อได้เปรียบจากการเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็ประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้น ต้นทุนที่ต่ำลง ประสิทธิภาพลูกค้าที่ดีขึ้น และผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ใหม่

นอกจากนี้ ปัจจัยภายนอกต่าง ๆ ที่กระตุ้นให้เกิดการพลิกโฉมทางดิจิทัล คือ การควบรวมกิจการ ซึ่งก่อให้เกิดความจำเป็นในการปรับปรุงบริการ ลดความซ้ำซ้อนในกระบวนการ และการทำงานร่วมกันในทีมใหม่ เป้าหมายด้านกลยุทธ์และการตลาดยังทำให้การพลิกโฉมฯ ยังเป็นทางเลือกที่ได้เปรียบในการดึงดูดผู้บริโภค

ท่ามกลางตลาดที่มีการแข่งขันสูง รวมไปถึงความจำเป็นจากกฎระเบียบใหม่ ๆ ดังกล่าวข้างต้นโดยเฉพาะการกำกับควบคุมความเสี่ยงจากบุคคลที่สามที่ให้บริการแก่องค์กร ในบริบทดังกล่าวนักตรวจสอบภายในควรให้ความสำคัญกับการประเมิน วางแผนตรวจสอบ และระบุผลประโยชน์จากการพลิกโฉมฯ ให้ได้อย่างชัดเจนผ่านโครงการสำคัญต่าง ๆ พร้อมทั้งเสริมสร้างทักษะส่วนบุคคลที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

ปัจจุบันข้อมูลถือเป็นสินทรัพย์ทรงคุณค่าสำหรับองค์กรต่าง ๆ และจึงสมควรได้รับการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่ประเมินคุณภาพข้อมูล กำกับดูแลข้อมูล จนถึงความปลอดภัยของข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำกับดูแล ซึ่งหากหละหลวมอาจเผชิญบทลงโทษรุนแรง ทว่าปัจจุบันองค์กรต่าง ๆ ยังคงมุ่งเน้นเป้าหมายการวางรากฐานและจัดการข้อมูลระยะสั้น และละเลยเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ในระยะยาว กล่าวคือ การอาศัยความได้เปรียบในการแข่งขันจากข้อมูล แนวทางแก้ไขหลัก คือ การมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของข้อมูล ให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลข้อมูลตั้งแต่ระดับผู้บริหารในฐานะที่เป็นหนึ่งในกลยุทธ์และสำคัญอย่างยิ่งที่แนวทางเหล่านี้ต้องได้รับการผลักดันอยู่เสมอ ด้วยศักยภาพในการเปลี่ยนโฉมธุรกิจหลากหลายด้าน AI จึงถูกยอมรับและใช้งานอย่างแพร่หลายในระดับองค์กร จากข้อมูลวิจัยในสหราชอาณาจักรพบว่าผู้ใช้งาน AI ร้อยละ 32 อาศัย Generative AI ในการทำงาน อย่างไรก็ตาม AI ก็มาพร้อมกับความเสี่ยงที่ไม่เคยพบมาก่อน กล่าวคือ อคติของ AI ที่อาจประมวลผลอย่างไม่เป็นวัตถุวิสัย อีกทั้งด้านความโปร่งใสที่ยากต่อการตรวจสอบและควบคุม

ในส่วนของคลาวด์ (Cloud environments) ก็ได้รับความนิยมนำมาใช้เช่นเดียวกับ AI พร้อมทั้งนำมาซึ่งความเสี่ยงในลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของข้อมูลบน Cloud ความเสี่ยงด้านการควบคุมผู้ให้บริการ Cloud และความเสี่ยงอันเป็นผลจากการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบบน Cloud นอกจากนี้ Cloud ยังนำมาซึ่งความท้าทายด้านการบริหารจัดการต้นทุนอย่างยั่งยืน เพื่อลดการใช้งานทรัพยากรอย่างสูญเปล่าตลอดจนลดคาร์บอนฟุตพริ้นท์ จึงจำเป็นต้องแสวงหาแนวทางจัดการที่ได้ประสิทธิภาพต่อไป โดยอาจแบ่งออกได้เป็น 4 แง่มุมหลัก ได้แก่ 1. การจัดการเชิงสถาปัตยกรรม (Architecture Practice) คือ การวางกรอบให้เกิดการใช้งานที่คุ้มค่าและยั่งยืน และทำให้เป็นภารกิจของฝ่าย IT 2. การบริหารต้นทุน (Cost Optimization) คือ การจัดการเชิงรุกที่ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร ให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุดพร้อมทั้งลดคาร์บอนฟุตพริ้นท์จาก Cloud 3. การบูรณาการตรวจสอบ (Audit Integration) คือ จัดให้มีการตรวจสอบเชิงบูรณาการจากหลายฝ่าย ตั้งแต่ความเสี่ยงด้านการเคลื่อนย้ายข้อมูล การตั้งค่าคลาวด์ และ 4. การใช้กลยุทธ์ ESG กล่าวคือ การดำเนินการเกี่ยวกับคลาวด์ต้องสอดคล้องกับกลยุทธ์สิ่งแวดล้อม – สังคม – ธรรมภิบาลองค์กร

ความยืดหยุ่นทางเทคโนโลยี (Technology Resilience) ถือเป็นหนึ่งในประเด็นร้อนในแวดวงการเงิน โดยถือเป็นกุญแจสำคัญสำหรับการเตรียมพร้อมและฟื้นตัวจากการโจมตีฯ และภัยพิบัติทางดิจิทัลต่าง ๆ รวมถึง தொடบทเรียนต่อไป และให้การทำงานสอดคล้องกับมาตรการ กฎระเบียบต่าง ๆ ทั้งนี้ ถือเป็นลักษณะ

หนึ่งของความยืดหยุ่นในการดำเนินงานขององค์กร (Operational Resilience) ซึ่งครอบคลุมทุกมิติในภาพใหญ่ของการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นบุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก และกระบวนการทำงานต่าง ๆ

ปัจจัยอุบัติใหม่หลายประการทำให้ความยืดหยุ่นทางเทคโนโลยีเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง ได้แก่ 1. กลยุทธ์ขั้นสูงในการโจมตีอย่างเช่น Ransomware ที่สามารถเลือกเป้าหมายในการชู้กรรโชกทรัพย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. การทำงานทางไกลที่ได้รับความนิยมมากยิ่งขึ้น นำมาซึ่งความเสี่ยงในการถูกเข้าถึงโดยผู้ไม่พึงประสงค์ 3. สภาพแวดล้อม Supply Chain ซึ่งสร้างความเปราะบางจากบุคคลที่สาม และ 4. การโจมตีแบบ Phishing ที่สามารถทะลุผ่านกำแพงยืนยันตัวตนหลายชั้นตอน (Multi-Factor Authentication) ความเสี่ยงเหล่านี้ควรได้รับการจัดการผ่านแนวทางที่สำคัญต่าง ๆ ได้แก่ 1. จัดการความเสี่ยงด้าน ICT 2. จำแนกประเภทของ ICT และรายงานความเป็นไปอย่างต่อเนื่อง 3. ลงมือทดสอบความยืดหยุ่นของระบบจริง 4. กำกับดูแลและจัดการความเสี่ยงที่มีต้นตอจากบุคคลที่ 3 จากข้างต้นทั้งหมดนี้ผู้ตรวจสอบภายในควรดำเนินการ ดังนี้ 1. จัดให้มีแผนการแก้ไขปัญหารายปี 2. ทำความเข้าใจสาระสำคัญของระบบเทคโนโลยีขององค์กร 3. ทบทวนแนวปฏิบัติด้าน ICT ว่าสอดคล้องกับกฎหมายที่บังคับใช้อยู่หรือไม่ 4. คำนึงถึงความยืดหยุ่นทางเทคโนโลยีเป็นกิจลักษณะในการดำเนินธุรกิจทั่วไปในแต่ละวัน 5. การประเมินข้อมูลจากผลรายงานเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการ

ความผิดพลาดการจ้างงานบุคคลภายนอกหรือบุคคลที่ 3 อาจส่งผลกระทบต่อระบบทั้งในด้านชื่อเสียงองค์กร การถูกผูกพันด้วยกฎระเบียบที่เข้มงวดขึ้นในเวลาภายหลัง กระนั้นการพึ่งพาคู่ค้าที่ 3 และบุคคลที่ 4 กลับเป็นแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น อันเนื่องมาจากความต้องการความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและระบบงานที่ซับซ้อนยิ่งขึ้นของธุรกิจ ฉะนั้นการจัดการเชิงรุกจึงเป็นเรื่องจำเป็นยิ่ง กล่าวคือ การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรต้นสังกัดกับบุคคลที่ได้รับการว่าจ้างอย่างจริงจัง โดยเริ่มต้นตั้งแต่การจัดทำรายละเอียดสัญญา การตรวจสอบภายในอย่างเข้มข้น การกำหนดเงื่อนไขไว้สำหรับการบอกเลิกการบริการ ตลอดจนข้อพิจารณา ด้านสิ่งแวดล้อมและธรรมาภิบาลต่าง ๆ รวมไปถึงการจดบันทึกข้อมูล

IT ไม่ใช่เรื่องใหม่สำหรับธุรกิจ แต่การปรับเปลี่ยนระบบ IT รุ่นเก่าที่ล้าสมัยให้ใช้งานง่ายขึ้นถือว่ามี ความสำคัญในปัจจุบันโดยมุ่งเน้นที่การลดความซับซ้อน ซึ่งสำคัญสำหรับการปรับตัว จัดการต้นทุน และ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ขององค์กร อย่างไรก็ตามอุปสรรคที่สำคัญ ได้แก่ การทดแทนเทคโนโลยีซึ่งมีความซับซ้อน และความยากในการผสมรวมเทคโนโลยีสองรูปแบบ ขณะที่ IT รูปแบบเดิมนั้นจัดตั้งให้องค์กรปรับตัวเข้า ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงยาก นำไปสู่การสูญเสียโอกาสในการเติบโต ขณะเดียวกันการลดความซับซ้อน ของ IT ยังมีผลสำคัญให้องค์กรคล่องตัวยิ่งขึ้น ลดต้นทุนได้ ส่งเสริมนวัตกรรม ตลอดจนลดความเสี่ยงด้านความ ปลอดภัย ในแง่นี้ฝ่ายตรวจสอบภายในสามารถแสดงบทบาทได้เช่นกัน โดยสามารถประเมินความสอดคล้อง ของเทคโนโลยีกับกลยุทธ์ IT ประเมินช่องโหว่ด้านความปลอดภัย ตรวจสอบความร่วมสมัยของแผน Roadmap รวมไปถึงตรวจสอบการปฏิบัติตามระเบียบต่าง ๆ และธรรมาภิบาลขององค์กร

การจัดการอัตลักษณ์และความสามารถในการเข้าถึงระบบของผู้ใช้งาน (IAM) เป็นเรื่องสำคัญอีกประการหนึ่งในการรักษาความปลอดภัยข้อมูล ด้วยภัยคุกคามที่เพิ่มสูงขึ้นจึงมีการจัดการสิทธิการเข้าถึงพิเศษ เพื่อป้องกันการโจมตีจากผู้มีเจตนาไม่สุจริต และสงวนการเข้าถึงทรัพยากรสำคัญไว้สำหรับผู้ที่เหมาะสมเท่านั้น โดย IAM เป็นหนึ่งในองค์ประกอบของ Digital Transformation โดยสามารถดำเนินการเบื้องต้นได้ ดังนี้ 1. ปรับปรุง IAM ให้ทันสมัย 2. ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการช่วยระบบ IAM 3. การวางกลไก Zero Trust ซึ่งทุกการเข้าถึงทรัพยากรในแต่ละครั้งต้องได้รับการตรวจสอบและพิสูจน์ 4. การพิสูจน์ตัวตนในรูปแบบที่ไม่ใช้รหัสผ่าน อาทิ ลายนิ้วมือ ใบหน้า การรับรองทางดิจิทัล เป็นต้น และ 5. ใช้ระบบข้อมูลประจำตัวแบบกระจายศูนย์ กล่าวคือให้ปัจเจกเจ้าของข้อมูลควบคุมข้อมูลของตนเองได้โดยไม่พึ่งพาผู้มีอำนาจที่เป็นตัวกลาง

สิ่งที่นักตรวจสอบภายในสามารถทำได้ คือ 1. การประเมินกลยุทธ์ในการใช้งาน และ 2. การประเมินประสิทธิผลของ IAM ในรูปแบบการจะจัดการสิทธิใหม่นี้

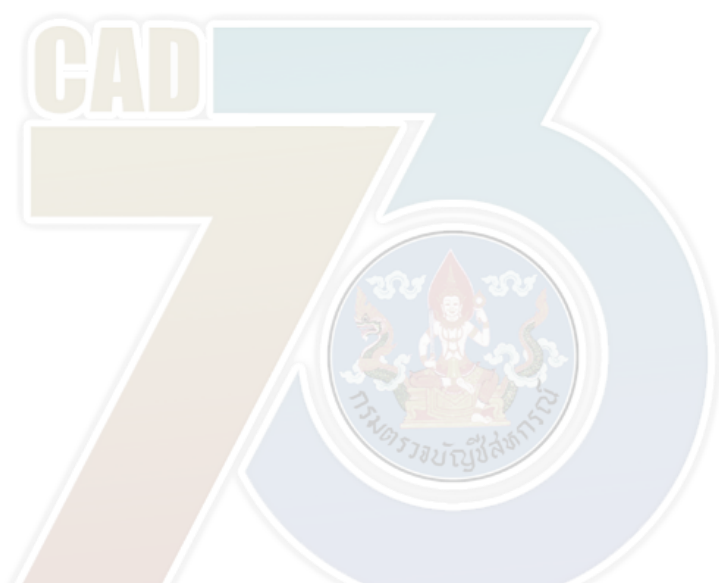
ท่ามกลางแนวโน้มของเทคโนโลยีอุบัติใหม่ในปัจจุบัน (Emerging Trends) นักตรวจสอบภายในควรแสดงบทบาท ดังนี้ 1. ติดตามและประเมินแนวโน้มเทคโนโลยีเกิดใหม่ 2. ประเมินผลกระทบที่จะเกิดต่อธุรกิจ 3. ตรวจสอบด้านการจัดการความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง 4. ให้คำปรึกษาเชิงกลยุทธ์ และ 5. ตรวจสอบให้เกิดการใช้งานเทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม

Generative AI สามารถปลดปล่อยศักยภาพสูงสุดของฝ่ายตรวจสอบได้ โดยการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานของฝ่ายตรวจสอบภายในให้เป็นดิจิทัล นำมาซึ่งความเชื่อมั่นที่สูงขึ้น เพิ่มระดับผลิตภาพใหม่ ๆ และทำให้หน่วยงานสามารถสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อสังคมได้มากขึ้น โดยเฉพาะ 1. ความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์กับแหล่งความรู้และข้อมูลทางธุรกิจจำนวนมาก 2. การลดความเชื่อช้าในการทำงานของบุคลากร และ 3. สร้างโอกาสใหม่ ๆ ที่ไม่อาจเคยนึกถึงมาก่อน

การใช้งานปัญญาประดิษฐ์ก่อให้เกิดประโยชน์หลากหลายด้าน โดยสังเคราะห์ได้เป็น 2 แง่มุมหลัก ได้แก่ 1. ความประหยัดเวลาจากการลดขั้นตอนการทำงาน เพื่อมุ่งเน้นการจัดการสิ่งที่สำคัญมากขึ้น และ 2. การเพิ่มพูนความรู้จากการปฏิสัมพันธ์กับ AI ซึ่งได้รับการฝึกฝนโดยผู้เชี่ยวชาญ และป้อนความรู้จากหลากหลายแหล่ง ทั้งนี้ต้องพึงระวังถึงความถูกต้องของข้อมูลด้วย อนึ่ง การใช้ AI ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดนั้นควรคำนึงถึงแนวปฏิบัติ 4 ข้อ ได้แก่ 1. การแลกเปลี่ยนข้อมูลกับ AI ซึ่งจะทำให้ AI ประมวลผลคำตอบออกมาได้อย่างแม่นยำตรงวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น 2. การใช้คำสำคัญที่เหมาะสม โดยเฉพาะการป้อนข้อมูลด้วยภาษาทางการ 3. การตรวจทานข้อมูลในทุกครั้งเพื่อหารสาระสำคัญที่ถูกต้องแม่นยำ รวมไปถึงเทียบเคียงผลลัพธ์กับ AI อื่น ๆ และ 4. การอาศัยความรู้เดิมและวิจารณญาณเพื่อไตร่ตรองคำตอบ

ChatGPT และ Claude A.I. ถือเป็นปัญญาประดิษฐ์ 2 ค่ายที่มีจุดเด่นเฉพาะตัวในปัจจุบัน ในส่วนของ ChatGPT สามารถวิเคราะห์และประมวลผลเชิงลึกได้ และโต้ตอบด้วยภาษาที่เป็นธรรมชาติ ขณะที่ Claude A.I สามารถเข้าใจภาษาไทยได้ดีโดยเฉพาะในด้านงานเขียนเชิงวิชาการ อีกทั้งมีรูปแบบการ

ประมวลผลคำตอบให้เลือกใช้ กรณีตัวอย่างการใช้งาน AI ที่มีประโยชน์ ได้แก่ 1. การร่างโครงการ
2. การเปรียบเทียบข้อมูล และ 3. การแสดงความเห็น

วันที่ 4 มีนาคม 2568

ดร.ณรงค์ศักดิ์ สุขมา

ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) สามารถนิยามได้ว่า เทคโนโลยีที่ทำให้คอมพิวเตอร์หรือระบบดิจิทัลสามารถเรียนรู้ วิเคราะห์ และทำงานได้ใกล้เคียงกับความสามารถของมนุษย์ อาทิ คาดการณ์แนวโน้ม ทำงานซับซ้อนด้วยตนเอง เป็นต้น ในการทำงานของ AI สามารถแบ่งองค์ประกอบสำคัญได้เป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1. Machine Learning (ML) ที่พัฒนาและปรับปรุงความสามารถโดยอาศัยข้อมูล 2. Natural Language Processing (NLP) คือ ความสามารถของ AI ในการเข้าใจภาษา 3. Computer Vision คือ ความสามารถในการประมวลผลจากภาพ และ 4. Robotic Process Auto (RPA) กล่าวคือซอฟต์แวร์ที่เลียนแบบพฤติกรรมที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ ของมนุษย์

การใช้ AI ให้ดียังรวมถึงการเขียน Prompt ที่เหมาะสมด้วยโดยคำนึงถึงคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

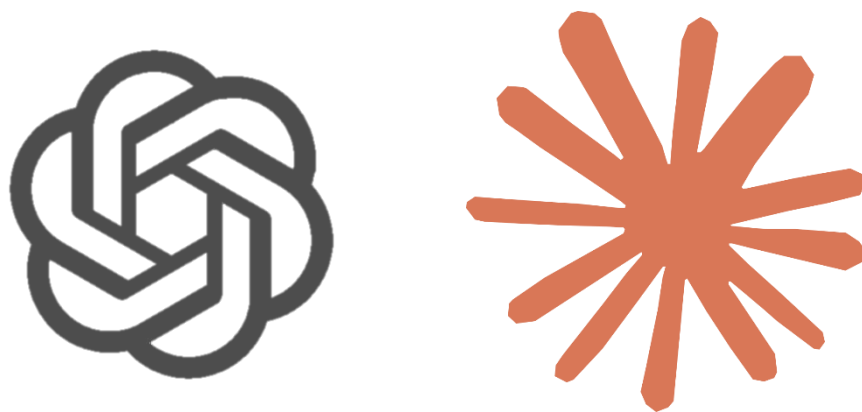
1. ความชัดเจนและแม่นยำของถ้อยคำที่ใช้
2. การให้บริบทและข้อมูลเพิ่มเติมที่ครอบคลุม เช่น ให้ข้อมูลเบื้องต้น กำหนดสำนวนภาษาที่ต้องการคำตอบ
3. ให้ตัวอย่างกับ AI

AI สามารถถูกใช้งานในงานบัญชีได้ในด้านของการสร้างรายงานทางบัญชีอัตโนมัติ (Automated Reporting) ผ่านระบบ Machine Learning และ Robotic Process Automation ที่จะช่วยลดทั้งเวลาในการรวบรวมและประมวลผลข้อมูล รวมถึงลดความผิดพลาดที่เกิดจากมนุษย์ในการทำงาน อาทิ การบันทึกบัญชี การออกใบแจ้งหนี้ รวมไปถึงการสแกนชุดข้อมูลเพื่อแปลงเป็นการกรอกอัตโนมัติ โดยที่ ML วิเคราะห์กระแสเงินสดได้อย่างแม่นยำ ขณะที่ AI ด้านข้อมูลมหัศจรรย์วิเคราะห์ข้อมูลภาพใหญ่ เพื่อให้ข้อมูลทางการเงินเชิงลึกได้ดี ในแง่การตรวจสอบและป้องกันการฉ้อโกง AI ยังสามารถวิเคราะห์รายการธุรกรรมเพื่อบ่งชี้ความผิดปกติ เช่น พฤติกรรมโอนเงินผิดปกติ พร้อมทั้งตรวจสอบการดำเนินการ

ตามมาตรฐานทางบัญชีที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ AI สามารถถูกใช้งานในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน (Data Analysis) ได้อย่างรวดเร็ว รวมไปถึงระบุแนวโน้มและคาดการณ์อนาคต และตรวจจับความผิดปกติอย่างการทุจริต อีกทั้ง AI ประเภท Chatbots และ Virtual Assistants ยังสามารถถูกใช้งานในการตอบคำถามด้านบัญชีและการเงินโดยอัตโนมัติด้วยความรวดเร็วระดับ Real-time อาทิ “ยอดขายของไตรมาสที่แล้วคือเท่าไร?”

เทคนิคในการใช้งาน AI เพื่อบริหารจัดการด้านการเงินสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลไกหลัก ได้แก่ 1. การวิเคราะห์เชิงพยากรณ์ (Predictive Analytics) ที่อาศัย ML และ Big Data ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินจากอดีต เพื่อคาดการณ์แนวโน้มทางการเงินในอนาคต เช่น พยากรณ์ยอดขาย ต้นทุนและค่าใช้จ่าย 2. การใช้ NLP เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินจากเอกสารทางการเงินต่าง ๆ อาทิ งบการเงิน ใบแจ้งหนี้ และสามารถสังเคราะห์ข้อมูลสำคัญโดยอัตโนมัติ อาทิ สัญญาเงินกู้ และ 3. การใช้ RPA ในงานบัญชีและการเงินที่มีความซ้ำซ้อน เพื่อลดข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากมนุษย์ (human errors) ความโดดเด่นที่สุดอย่างหนึ่งของ RPA คือ การลดทอนการว่าจ้างที่อาจเกินความจำเป็นเหมาะสม โดยเฉพาะการว่าจ้างบุคคลที่สามในการรับผิดชอบภาระงานรองขององค์กร เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

สำหรับการทำงานด้านการบัญชีนั้นมี AI จำนวน 6 เจ้าด้วยกันที่โดดเด่น ได้แก่ 1. ChatGPT ซึ่งโดดเด่นในการสร้างรายงานทางบัญชี เช่น งบการเงิน พร้อมทั้งตอบคำถามเกี่ยวกับแนวโน้มทางการเงิน 2. Claude ซึ่งประมวลผลและสรุปเอกสารบัญชี เช่น รายงานภาษี โดยวิเคราะห์ผ่านกลไก Natural Language Understanding (NLU) 3. Microsoft Copilot ซึ่งช่วยสร้าง infographic อย่างกราฟและแดชบอร์ด พร้อมทั้งแนะนำสูตรคำนวณทางบัญชี 4. Gemini ซึ่งวิเคราะห์แนวโน้มทางการเงินเพื่อวางแผนธุรกิจ 5. ChatPDF ซึ่งสามารถอ่านและสรุปข้อมูลจากไฟล์ PDF และ 6. Canva ซึ่งออกแบบเนื้อหาสไลด์หลากหลายแบบ พร้อมด้วยแม่แบบเนื้อหาเชิงการเงิน

เทคนิคสำคัญประการหนึ่งในการใช้งาน Generative AI ระดับเบื้องต้น คือ หลัก E.X.P.E.R.T ในการป้อนคำสั่งแก่ AI กล่าวคือ 1. (E)stablish ที่กำหนดอัตลักษณ์ บทบาทสมมติให้แก่ AI ว่า เป็นใคร มีหน้าที่ทำอะไรเสมือนบุคคลจริง อาทิ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอบ 2. e(X)perience ที่กำหนดประสบการณ์และความเชี่ยวชาญ อาทิ ทำงานในตำแหน่งนี้มากกว่า 30 ปี และปฏิบัติหน้าที่ด้านการตรวจจับทุจริตอย่างไรข้อผิดพลาดเสมอมา 3. (P)urpose ที่กำหนดวัตถุประสงค์ของคำสั่งนั้น ๆ อาทิ จัดทำรายงานงบประมาณฉบับนี้เพื่อนำเสนอที่ประชุมใหญ่ฯ 4. (E)nvironment ที่กำหนดบริบทแวดล้อม อาทิ ท่านปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานราชการระดับกรม ที่มีภารกิจในการตรวจสอบบัญชี 5. (R)esponse Style ที่กำหนดโทนหรือแนวทางในการตอบ อาทิ ขอให้ตอบด้วยสำนวนภาษาเชิงวิชาการ และ 6. Task Details ที่กำหนดรายละเอียดย่อยของงาน อาทิ จงเขียนออกมาให้สั้นกระชับภายใน 2 หน้า

อย่างไรก็ตาม การนำ AI มาใช้งานในด้านการบัญชียังคงเผชิญข้อท้าทาย 3 ประการหลัก ได้แก่ 1. ปัญหาการบูรณาการ AI เข้ากับระบบที่มีอยู่ ตั้งแต่การที่ระบบเดิมไม่สามารถรองรับ AI ในทันที ระบบมีข้อมูลกระจัดกระจายเกินกว่าที่ AI จะรวบรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้เวลาและต้นทุนสูง 2. การฝึกอบรมพนักงานให้ใช้งาน AI ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นความกลัวที่มีต่อ AI การขาดความรู้พื้นฐานในการใช้งาน และ 3. ความปลอดภัยของข้อมูลทางการเงิน กล่าวคือความเสี่ยงต่อการรั่วไหลของข้อมูลแลถูกโจมตีผ่านทางอินเทอร์เน็ต

แนวโน้มอนาคตของ AI ในการบัญชีสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 แง่มุมหลัก ได้แก่ 1. การทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้นในยุค AI เช่น งานบันทึกรายการธุรกรรมที่ซ้ำซ้อน การใช้งาน ML และ RPA ช่วยให้การดำเนินงานรวดเร็วและแม่นยำยิ่งขึ้น ทั้งนี้ AI สามารถทำงานได้ตลอด 24 ชั่วโมงโดยไม่หยุดชะงัก 2. การประมวลข้อมูลเชิงลึกได้ตามเวลาจริง กล่าวคือ AI สามารถรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลการเงินตามเวลาจริง รวมไปถึงสร้าง Dashboard สำหรับติดตามสถานการณ์ทางการเงินขององค์กร และทำนายแนวโน้มในอนาคตอย่างกราฟตัวเลข และ 3. การปฏิบัติตามกฎระเบียบทางการเงินที่รัดกุมยิ่งขึ้นในยุค AI กล่าวคือสามารถกำกับให้องค์กรปฏิบัติตามกฎฯ และข้อบังคับอย่างแม่นยำอย่างผิดพลาดน้อยลง อีกทั้งติดตามการเปลี่ยนแปลงกฎฯ ต่าง ๆ ตามเวลาจริง

กล่าวโดยสรุป AI ได้พิสูจน์แล้วว่าเป็นเครื่องมือที่สามารถปฏิวัติวงการบัญชีใน 3 ด้าน กล่าวคือ 1. เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน 2. ลดข้อผิดพลาด และ 3. เสริมสร้างการตัดสินใจทางการเงินที่แม่นยำขึ้น ทั้งนี้หากพิจารณาในแง่ของประโยชน์เป็นหลัก จะสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเด็น ได้แก่ 1. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน โดยทดแทนเวลาและแรงงานมนุษย์ในภารกิจที่ซ้ำซ้อน อาทิ การจัดทำรายงานการคำนวณภาษี และการบันทึกธุรกรรม 2. ช่วยเพิ่มความแม่นยำ โดยลดข้อผิดพลาดที่เกิดจากมนุษย์ 3. ช่วยให้อินซูลิชันเชิงลึกโดยวิเคราะห์ข้อมูลตามเวลาจริง ให้ผู้บริหารตัดสินใจได้อย่างแม่นยำทันท่วงที และ 4. ช่วยตรวจสอบให้องค์กรปฏิบัติตามกฎระเบียบ

Canva ถือเป็นอีกหนึ่งโปรแกรมฟรีที่ถูกใช้งานอย่างแพร่หลายทั้งในแวดวงการศึกษา และการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นการผลิตสไลด์นำเสนองานทั่วไป ตลอดจนผลิตสื่อสร้างสรรค์ต่าง ๆ โดย Canva คือ แพลตฟอร์มออกแบบกราฟิกออนไลน์ที่ใช้งานง่าย มีฟังก์ชันที่ช่วยเหลือ แนะนำผู้ใช้งาน เริ่มต้นที่ไม่มีทักษะด้านการออกแบบมาก่อน

Canva เป็นอีกหนึ่งโปรแกรมที่เปิดให้ใช้งาน Generative AI ต่าง ๆ ที่ผลิตผลงานสื่อสร้างสรรค์ได้ในหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ 1. Magic Design AI ซึ่งสร้างดีไซน์จากไอเดียของเรา 2. Text to Image AI ซึ่งสร้างภาพจากข้อความที่เราป้อน 3. AI Background Remover ซึ่งลบพื้นหลังรูปภาพโดยอัตโนมัติ และ 4. Magic Write ซึ่งให้ AI ช่วยเขียนข้อความสำหรับสไลด์

ทั้งนี้ การออกแบบสไลด์ที่สวยงามนั้นมีหลักการอยู่ 3 ประการด้วยกัน ได้แก่ 1. หลักการเลือกสีซึ่งใช้สีหลัก 1 – 2 สี และสีรอง 1 สี เพื่อความสวยงาม 2. หลักการเลือกฟอนต์ โดยเน้นความอ่านง่าย และมีไม่เกิน 2 ฟอนต์ต่อ 1 สไลด์ และ 3. หลักการจัดวางองค์ประกอบ โดยประยุกต์ใช้ Grid System ให้เกิดความสมดุล

“สุดท้ายนี้กล่าวได้ว่า AI ไม่ใช่พิษภัยสำหรับนักตรวจสอบบัญชี รวมไปถึงผู้ประกอบการวิชาชีพต่าง ๆ หากแต่เป็นเครื่องมือในการทุ่นแรงที่ใช้ในการทำงานเอกสารและงานขั้นตอนทั่วไป (Routine Work) เพื่อที่จะได้ใช้เวลาและพลังงานให้กับการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ และเรียนรู้ทักษะอื่น ๆ ที่จำเป็น”